

YTTRANDE

Datum
2026-03-06

Dnr
2025/3717

Stockholms tingsrätt, avd. 1
stockholms.tingsratt.avdelning1@dom.se

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 1
INKOM: 2026-03-06
MÅLNR: T 8735-25
AKTBIL: 64

Mål nr T 8735-25; Jonas Lerin ./ staten genom Justitiekanslern angående skadestånd

Staten yttrar sig över Jonas Lerins yttrande, aktbil 61, tingsrättens sammanställning och ger in sin slutliga bevisuppgift enligt följande.

Angående vad Jonas Lerin anför om prövningsordningen

- 1 Som staten anført tidigare är Europakonventionens artikel 6.1 och den praxis som Europadomstolen har utvecklat kring nämnda artikel av central betydelse för bedömningen av statens skadeståndsansvar, oavsett vilket rättighetskomplex som tillämpas. Detta hänger samman med att regleringen i regeringsformen har utformats efter mönster av artikel 6.1 Europakonventionen. Att utgå från konventionsregleringen ligger också helt i linje med hur innebörden av rätten till en rättvis rättegång har behandlats i svensk rätt.¹
- 2 Med det sagt har staten inga invändningar mot Jonas Lerins begäran att hans talan i första hand prövas som ett grundlagsskadestånd, dvs. som en fråga om en överträdelse av 2 kap. 11 § andra stycket regeringsformen. Eftersom den bestämmelsen, till skillnad från artikel 6.1 Europakonventionen, endast innefattar en rätt för parterna att vara likställda i processen uppfattar staten att Jonas Lerin inte gör gällande att hans rätt till tillgång till domstolsprövning (*access to court*) har överträtts. Om detta inte är korrekt uppfattat ombeds Jonas Lerin förtydliga sin inställning i frågan.
- 3 Som staten anført i svaromålet är rätten till likställdhet i processen inte absolut. Europadomstolen har uttalat att en stat inte är skyldig att med hjälp av offentliga medel försöka säkerställa en fullständig jämlikhet mellan parterna i en process. Vad som krävs är att båda sidor ska ges en rimlig möjlighet att lägga fram sin sak under förhållanden som inte försätter den ena parten i ett väsentligt underläge i förhållande till motparten. Frågan om en överträdelse har skett måste ytterst avgöras från fall till fall, med beaktande av samtliga relevanta omständigheter i det enskilda fallet.²

¹ I ”*RF och rättegångskostnaderna*” NJA 2015 s. 374 har Högsta domstolens tolkning av grundlagsbestämmelsen gjorts mot bakgrund av artikel 6.1 och målet *Stankiewicz mot Polen*. Se även HFD 2022 ref. 10, där HFD, utöver *Stankiewicz mot Polen*, även beaktat målen *Černius och Rinkevičius mot Litauen* och *Zustović mot Kroatien*.

² Se även SOU 2025:111 s. 571.

- 4 I fråga om Högsta domstolens praxis vill staten understryka att det finns en principiellt viktig skillnad mellan de avgöranden som Jonas Lerin hänför sig till och hans fall. Jonas Lerins talan rör nämligen ett förvaltningsmål som handlagts enligt förvaltningslagen (2017:900) och förvaltningsprocesslagen (1971:291), medan Högsta domstolens avgöranden har rört ärenden om utsökning respektive skuldsanering som handlagts enligt reglerna i lagen (1996:242) om domstolsärenden.
- 5 Som utvecklats i svaromålet är förvaltningsprocessens särdrag en omständighet som ska beaktas vid den helhetsbedömning som ska göras. Med beaktande av denna och övriga omständigheter i målet är statens uppfattning att omständigheterna i Förvaltningsmålet inte varit sådana att Jonas Lerin försatts i ett väsentligt underläge i förhållande till Transportstyrelsen. Detta gäller oavsett vilket rättighetskomplex som läggs till grund för bedömningen. Denna slutsats ligger också väl i linje med vad både Högsta förvaltningsdomstolen och betänkandet Rättssäkerhetens pris (SOU 2025:111) har gett uttryck för, nämligen att det endast bör vara undantagsvis som det kan uppkomma situationer där omständigheterna i ett förvaltningsmål är sådana att det inte vore förenligt med rätten till en rättvis rättegång om en enskild part inte kan få ersättning för sina rättegångskostnader.³

Tidpunkten för en eventuell överträdelse

- 6 Tingsrätten har i sammanställningen redovisat att Jonas Lerin gör gällande att det är avsaknaden av möjligheten att få ersättning för rättegångskostnader *i sig* som innebär en överträdelse av hans rättigheter (s. 3 i sammanställningen).
- 7 Som Jonas Lerin anför i punkten 2.3 i sitt yttrande är parterna numera överens om tidpunkten för en eventuell överträdelse. Den tidpunkten ska räknas från när staten klargjorde sin inställning att någon ersättning för Jonas Lerins rättegångskostnader inte ska utgå, dvs. genom svaromålet.
- 8 Utifrån vad parterna är överens om ska tingsrätten alltså inte pröva om avsaknaden av en möjlighet att få ersättning för rättegångskostnaderna *i sig*, dvs. inom ramen för förvaltningsmålet, kan anses ha inneburit en överträdelse. Detta bör strykas från sammanställningen. Eftersom parterna är överens om den eventuella överträdelsetidpunkten bör detta vidare tas in i den ostridiga bakgrunden i stället för att redovisa frågan separat under parternas respektive grunder. Se förslag nedan.

Övriga synpunkter på tingsrättens sammanställning

Avsnittet "Bakgrund"

- 9 Enligt staten kan den nuvarande formuleringen av tredje stycket uppfattas som att omständigheterna i Förvaltningsmålet var ostridiga

³ Se HFD 2022 ref. 10, p. 31, och jfr SOU 2025:111, s. 568.

redan från början. Detta bör justeras, förslagsvis genom att det som står i tredje stycket, med vissa justeringar, förs över till det fjärde stycket.

- 10 Staten föreslår att avsnittet justeras från och med tredje stycket enligt följande.

~~De anfall som läkaren i sin anmälan beskrev som epileptiska anfall var egentligen kramper i Jonas Lerins ben orsakade av kalciumbrist. Efter att Jonas Lerins medicineringsjusteringar upphörde kramperna och en ny läkare bedömde att Jonas Lerins tillstånd inte innebar någon trafiksäkerhetsrisk.~~

Jonas Lerin ansåg att Transportstyrelsens beslut var felaktigt och att det var fråga om kramper orsakade av kalciumbrist och inte epileptiska anfall. Han överklagade beslutet till förvaltningsrätten (Förvaltningsmålet). Därefter anlät Jonas Lerin en advokat. Förvaltningsrätten avslag överklagandet.

Jonas Lerin överklagade domen till kammarrätten, som biföll överklagandet. Kammarrätten ansåg att utredningen visade att Jonas Lerins hälsotillstånd kunde antas påverka hans förmåga att köra taxibil och därmed kunde utgöra en trafiksäkerhetsrisk, men att den risken fick anses obetydlig. Transportstyrelsens beslut att återkalla taxiförarlegitimationen upphävdes alltså.

Kostnaderna för det juridiska ombud som Jonas Lerin anlät uppgick till 35 438 kr.

Om tingsrätten bedömer att det har skett en överträdelse av Jonas Lerins rätt till en rättvis rättegång är parterna överens om att överträdelsen inträffade när Justitiekanslern inom ramen för detta tvistemål klargjorde sin inställning till Jonas Lerins skadeståndsanspråk, dvs. genom svaromålet.

Avsnittet "Begäran och inställning"

- 11 Staten har inte uppfattat att rättegångskostnaderna är begränsade till ombudets arbete i kammarrätten. Vid statens inställning bör därför följande justering göras.

Staten motsätter sig Jonas Lerins begäran. Avseende rättegångskostnaderna i ~~kammarrätten~~ Förvaltningsmålet accepteras 27 641 kr som ett belopp som är skäligt i för sig. [...]

Avsnittet "Grunder m.m. (Staten)"

- 12 Staten önskar även för sin del att statens grunder redovisas så som dessa angivits i svaromålet, se punkterna 4–8, dock med följande justeringar i punkterna 5 respektive 8. För det fall Jonas Lerin klargör sin inställning

i frågan kan det även bli aktuellt att ta bort skrivningen som tar sikte på hans tillgång till domstolsprövning.

5. Det har inte skett någon Det förhållandet att Jonas Lerin inte har kunnat få ersättning för sina rättegångskostnader i förvaltningsmålet utgör ingen överträdelse av hans rätt till en rättvis rättegång enligt artikel 6.1 Europakonventionen eller 2 kap. 11 § andra stycket regeringsformen. Dessa bestämmelser föreskriver inte någon allmän rätt att få sina rättegångskostnader ersatta och upprätthållandet av den s.k. kvittningsprincipen i förhållande till Jonas Lerin har varken hindrat hans tillgång till domstolsprövning eller försatt honom i ett väsentligt underläge i förhållande till Transportstyrelsen.

8. Även om tingsrätten skulle komma fram till att Jonas Lerins rätt till en rättvis rättegång har överträtts har han ändå inte rätt till skadestånd för ideell skada. Vid en sådan utgång får han anses ha fått gottgörelse för överträdelsen genom konstaterandet av överträdelsen och det skadestånd för rättegångskostnader som han tillerkänns inom ramen för denna process.

- 13 Staten vill med anledning av vad som antecknats om statens grunder även understryka följande. På sidan 5 tredje stycket i sammanställningen har tingsrätten endast tagit upp vissa av de omständigheter som staten menar ska beaktas vid den helhetsbedömning som ska göras. De omständigheter som staten gör gällande har utvecklats utförligt i svaromålet och efterföljande yttrande. Staten får hänvisa dit.
- 14 I samma stycke på sidan 5 anges vidare att staten ska ha gjort gällande att det krävs att målet varit så komplext att det varit nödvändigt för Jonas Lerin att anlita ett ombud. Det som staten gör gällande är att det i de allra flesta förvaltningsmål inte krävs biträde av ett ombud för att tillgodose rätten till en rättvis rättegång. Detta gäller även för det aktuella förvaltningsmålet, med beaktande av de specifika omständigheter som gällt i Jonas Lerins fall. Det har inte varit fråga om ett sådant undantagsfall där skadestånd bör utgå.

Samlad och slutlig bevisuppgift

- 15 Staten åberopar följande handlingar som skriftlig bevisning.
- a) anmälan till Transportstyrelsen den 21 december 2017 (aktbilaga 3).
 - b) Transportstyrelsens övervägande den 2 juli 2018 om att återkalla taxiförarlegitimation (aktbilaga 2).
 - c) Jonas Lerins yttrande till Transportstyrelsen den 22 oktober 2018 (aktbilaga 4)
 - d) Jonas Lerins yttrande till Transportstyrelsen den 1 november 2018 (bilaga 1).

- e) [REDACTED] intyg den 10 juli 2018 (aktbilaga 5).
- f) [REDACTED] intyg den 19 september 2018 (aktbilaga 6).
- g) Jonas Lerins brev till Transportstyrelsen (aktbilaga 7).
- h) Transportstyrelsens beslut om återkallelse den 5 december 2018 (aktbilaga 8).
- i) Jonas Lerins kompletterande överklagande till förvaltningsrätten den 10 mars 2019 (aktbilaga 9).
- j) [REDACTED] intyg den 18 december 2018 (aktbilaga 10).
- k) [REDACTED] intyg den 15 januari 2019 (aktbilaga 11).
- l) [REDACTED] intyg den 28 januari 2019 (bilaga 2).
- m) [REDACTED] intyg den 18 februari 2019 (aktbilaga 12).
- n) Transportstyrelsens yttrande till förvaltningsrätten den 20 maj 2019 (aktbilaga 13).
- o) Transportstyrelsens samrådsyttrande den 20 maj 2019 (aktbilaga 14).
- p) Jonas Lerins yttrande till förvaltningsrätten den 24 september 2019 (aktbilaga 15).
- q) Mailkonversation mellan advokat [REDACTED] och [REDACTED] i augusti och september 2019 (aktbilaga 16).
- r) Mailkonversation mellan advokat [REDACTED] och [REDACTED] i september 2019 (aktbilaga 17).
- s) [REDACTED] utlåtande den 19 september 2019 (aktbilaga 18).
- t) Transportstyrelsens yttrande till förvaltningsrätten den 16 oktober 2019 (aktbilaga 19).
- u) [REDACTED] bedömning i oktober 2019 (aktbilaga 20).
- v) Jonas Lerins yttrande till förvaltningsrätten den 28 oktober 2019 (aktbilaga 21).
- w) Mailkonversation mellan advokat [REDACTED] och [REDACTED] i oktober 2019 (aktbilaga 22).

- x) Transportstyrelsens yttrande till förvaltningsrätten den 5 november 2019 (aktbilaga 23).
- y) Jonas Lerins yttrande till förvaltningsrätten den 13 november 2019 (aktbilaga 25).
- z) Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 31 januari 2020 i mål 709-19 (aktbilaga 26).
- å) Jonas Lerins överklagande till kammarrätten den 9 mars 2020 (aktbilaga 27).
- ä) Mailkonversation mellan advokat [REDACTED] och [REDACTED] i februari och mars 2020 (aktbilaga 28).
- ö) Transportstyrelsens yttrande till kammarrätten den 20 april 2020 (aktbilaga 29).
- aa) [REDACTED] bedömning den 15 april 2020 (aktbilaga 30).
- bb) Anteckningar från muntlig förhandling i kammarrätten den 17 juni 2020 (aktbilaga 31).
- cc) Kammarrätten i Stockholms dom den 29 juni 2020 i mål 1774-20 (aktbilaga 32).
- dd) Dagboksblad från förvaltningsrättens mål (bilaga 3).
- ee) Dagboksblad från kammarrättens mål (bilaga 4).

Handlingarna i punkterna a-ee) åberopas *till styrkande av*

- att Förvaltningsmålet rörde en begränsad sakfråga, att avgörande för den frågan var hur de olika medicinska underlagen skulle bedömas samt att detta inte krävt ett juridiskt skolat ombud,
- att Förvaltningsmålet var av begränsad omfattning sett till både utredning och skriftväxling och
- att Förvaltningsmålet inte heller i övrigt var rättsligt eller processuellt komplicerat.

Handlingarna i punkterna c-g, i-m, p-s, v-w, y-ä, cc) åberopas *till styrkande av*

- att den utredning och de omständigheter som aktualiserades i Förvaltningsmålet och som hade betydelse för bedömningen av sakfrågan

var sådana som Jonas Lerin kunde lägga fram på egen hand och som i allt väsentligt också fördes fram av Jonas Lerin innan han anlitade ombudet.

Handlingarna i punkterna a-ee) åberopas även *till vederläggande av*

- att Jonas Lerin skulle ha haft svårt att tillvarata sin rätt i Förvaltningsmålet utan ett juridiskt skolad ombud.

Handlingarna i punkterna p-cc) åberopas även *till vederläggande av*

- att den begärda timkostnaden varit skäligen påkallad för att tillvarata Jonas Lerins rätt alternativt befogad med hänsyn till sakens beskaffenhet.

På Justitiekanslerns vägnar

[Redacted signature]

[Redacted signature]

Bifogas:

1. Jonas Lerins yttrande till Transportstyrelsen den 1 november 2018, bilaga 1.
2. [Redacted] intyg den 28 januari 2019, bilaga 2.
3. Dagboksblad från förvaltningsrättens mål, bilaga 3.
4. Dagboksblad från kammarrättens mål, bilaga 4.